

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



МАУП

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
м. Київ, МАУП, 27 жовтня 2006 р.*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2008

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Відповідальний редактор *В. М. Чирков*
(видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”)

Становлення і розвиток української державності: Матеріали Всеукр.
С76 наук.-практ. конф., Київ, МАУП, 27 жовт. 2006 р. — К.: ДП «Вид. дім
«Персонал», 2008. — 408 с.: іл. — Бібліогр. в кінці статей.

ISBN 978-966-608-972-7

У пропонованому збірнику подано статті учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43

ISBN 978-966-608-972-7

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2008
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008

ЗМІСТ

Щокін Г. В. <i>Вітальне слово</i>	6	Утвенко В. В. <i>Фіскальна політика Гетьманату за правління Кирила Розумовського</i>	73
Головатий М. Ф. <i>Етнічна ідентифікація українства: чому вона потрібна</i>	7	Омельчук В. В. <i>Механізм інтеграції національних меншин та їх особливості</i>	79
Яременко В. В. <i>Розмисел з примруженим оком про українську державну залежну незалежність або незалежну залежність</i>	15	Вознюк П. Ф. <i>Іноземний геополітичний лобізм в Україні</i>	91
Шилов Ю. О. <i>Найперша у світі державність і походження українського козацтва</i>	21	Пиріг П. В. <i>До питання про становлення Української державності під час визвольної війни українського народу середини XVII ст.</i>	100
Прилуцький Р. Б. <i>Про роль права у становленні української державності</i>	37	Омельчук В. В., Омельчук М. В. <i>Державна політика Гетьманату щодо інституційного забезпечення судової реформи 1760–1763 років</i>	110
Сацький П. В. <i>Економічна частина договорів, підписаних у Брест-Литовську, і статус Української Народної Республіки як держави на міжнародній арені</i>	48	Доманський В. А. <i>Щодо захисту Української держави і суспільства від катаклізмів та надзвичайних ситуацій (організаційно-правовий аспект)</i>	118
Мищак І. М. <i>Механізми державного підпорядкування і радянізації Західної України в 1939–1941 рр.: політико-правовий аспект</i>	56	Наумов В. Л. <i>Права людини у контексті конституційних засад інформаційних відносин в Україні</i>	121
Тимофієнко Л. П. <i>Актуальні проблеми управління інтелектуальною власністю в контексті приєднання України до СОТ</i>	63	Солдатенко В. В. <i>Інвестиційно-інноваційна модель — шляд до зростання економіки України</i>	126
Бадунь Г., Марценюк Н., Славінський А. <i>Політична опозиція в Україні після президентських виборів 2004 року: від інаугурації Президента України Віктора Ющенка до відставки уряду Юлії Тимошенко</i>	66	Базась М. Ф., Левочко М. Т. <i>Особливості взаємодії моделі і моделювання в економічній освіті</i> ..	134
		Малютін І. А. <i>Провідна роль держави у превалюванні моральних принципів у праві</i>	138
		Данішевський Г. В. <i>Ринкові відносини і національні інтереси</i>	142

ЩОДО ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ І СУСПІЛЬСТВА ВІД КАТАКЛІЗМІВ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ (ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

Становлення і розвиток української державності, с. 118–120

Останнім часом в Україні щороку реєструється більше сотні тисяч різних катаклізмів і надзвичайних ситуацій, внаслідок яких гинуть десятки тисяч людей. Сума завданих при цьому матеріальних збитків для суспільства складає десятки мільярдів гривень.

Основні причини небезпек і виникнення надзвичайних ситуацій наступні:

- старіння основних фондів, у тому числі природного призначення;
- аварійний стан значної частини технологічного устаткування; недостатня інвестиційна підтримка техногенно-екологічно небезпечних галузей промисловості, насамперед хімічної, нафтохімічної, нафтопереробної, вугільної, металургійної, а також енергетики щодо впровадження новітніх ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій;
- критичне техногенно-екологічне становище в гірничодобувних регіонах України: в Донбасі, Кривбасі, Львівсько-Волинському та інших регіонах;

- екологічні проблеми, пов'язані з істотними змінами стану геологічного та гідрогеологічного середовища у зв'язку із закриттям нерентабельних гірничодобувних підприємств, вугільних шахт і розрізів;
- небезпечне становище із зберіганням боєприпасів та ядохімікатів на території країни;
- відсутність належної трудової дисципліни на цих підприємствах та ін.

Водночас зазначимо, що діяльність виконавчої влади щодо забезпечення безпеки життєдіяльності та захисту населення і територій України від надзвичайних ситуацій, особливо у сфері екологічної, природної, техногенної, пожежної, ядерної, санітарно-епідемічної, економічної, фінансової, інформаційної, комп'ютерної, побутової безпеки, а також з охорони та безпеки праці, авіаційного, залізничного, автомобільного, морського, річкового руху та інших видів безпеки, у тому числі щодо створення та функціонування страхового фонду документації, не відповідає вимогам сьогодення, що значною мірою порушує права і свободу людини. Вихо-

дить, що влада ігнорує виконання основних принципів, за якими людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека є найвищою цінністю в Україні, а утвердження та забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

При цьому зауважимо, що державою прийнято цілу низку законів і десятки тисяч нормативно-правових актів різної юридичної сили, які прямо чи опосередковано регулюють безпеку життєдіяльності та цивільного захисту населення і територій України від надзвичайних ситуацій. Водночас кількісне зростання нормативно-правової бази, яка могла б забезпечити відповідну сферу діяльності, не означає її якісної досконалості. Відповідним законодавством України передбачено лише загальні положення, що регулюють діяльність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту України при виникненні надзвичайних ситуацій. У зв'язку з цим вжиття певних заходів з попередження і зменшення негативних наслідків від таких ситуацій нерідко ускладнюється недоліками існуючої законодавчої та нормативно-правової бази у сфері безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення і території України, відсутністю єдиного підходу до створення єдиної державної системи цивільного захисту України.

Існуючі закони України з питань забезпечення життєдіяльності та цивільного захисту населення відомчого спрямування, в яких існують неузгодженості і серйозні прогалини, часто суперечливі, а відомчі нормативно-правові акти, як правило, не відповідають актам вищої юридичної сили. Вони лише відбивають специфіку окремих галузей (відомств), але

комплексно не вирішують проблему виконання завдань Єдиної державної системи цивільного захисту України як складової національної безпеки України. Це насамперед пов'язано з тим, що розвиток діючого законодавства не спирається на чітко визначене науково-теоретичне підґрунтя. У зв'язку з цим гостро назріла необхідність подальшого розроблення та вдосконалення норм законодавства з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту України, закладення на їх базі потужних організаційно-правових основ для ефективної діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту України.

Безперечно, від ефективності державного управління у сфері безпеки життєдіяльності держави в умовах демократії залежить сьогодні майбутнє України. Наша країна стоїть зараз перед необхідністю здійснення радикальних реформ. Але на існуючій соціально-економічній основі неможливо забезпечити розвиток країни та підвищення добробуту і безпеки громадян, навіть утримувати досягнутий рівень надзвичайно складно. Будь яким реформам має передувати тотальна перебудова механізму діяльності, насамперед виконавчої влади, створення нової якості державного управління.

Відповідно до проекту майбутніх законів України “Про Кабінет Міністрів України”, “Про Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади”, до Закону України “Про правові засади цивільного захисту” однією з основних функцій Кабінету Міністрів України є формування основ функціонування Єдиної державної системи цивільного захисту України (раніше — Цивільної оборони України). Водночас політика держави щодо забезпечення безпеки життєдіяльності населення України в

умовах можливого виникнення надзвичайних ситуацій розуміється як діяльність органів влади та державного управління, до повноважень яких належать питання щодо захисту населення і територій України від катастрофізмів і надзвичайних ситуацій.

У зв'язку з цим зазначимо, що у проекті закону України "Про Кабінет Міністрів України" відсутній окремий розділ, в якому були б сконцентровані завдання Кабінету Міністрів України з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення і територій України, вони деякою мірою відображені в даному законопроекті, але розміщені у різних розділах і не відображають цілком загальний обсяг повноважень і компетенції Кабінету Міністрів України у сфері безпеки життєдіяльності та захисту населення і територій від катастрофізмів та надзвичайних ситуацій. Це саме стосується і законопроекту "Про Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади".

Крім цього, в Законі України "Про Кабінет Міністрів України" слід було б конкретизувати повноваження уряду України щодо вирішення фінансового та ресурсного забезпечення заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, утворення певної системи фондів з питань ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, розроблення та реалізації програм реабілітації територій, на яких систематично виникають різноманітні катастрофізми техногенного та природного характеру, а також запровадження страхування у визначеній сфері щодо відшкодування збитків потерпілим від техногенних аварій, пожеж, ка-

тастроф, стихійного лиха, явищ непередбачуваної сили та з питань безпеки праці.

Врегулювання цих питань надасть можливість врахувати динаміку політико-адміністративної реформи в Україні, забезпечити створення демократичного та ефективного механізму захисту прав і законних інтересів суб'єктів цивільного захисту, вдосконалити та кодифікувати матеріальні та процесуальні норми, а також адаптацію законодавства України у сфері безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення і територій України до законодавства Європейського Союзу.

Кодифікація діяльності органів виконавчої влади та органів державного управління Єдиною державною системою цивільного захисту України надасть у подальшому змогу забезпечити її відповідність вимогам ст. 3, 6, 19 Конституції України, згідно з якими органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані діяти в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та діючим законодавством.

Таким чином, організаційно-правове забезпечення щодо створення ефективної Єдиної державної системи безпеки життєдіяльності та цивільного захисту України є важливим чинником і має відповідати вимогам політико-адміністративної реформи, яку планує запровадити уряд України шляхом комплексної перебудови існуючого законодавства України та реформування низки інститутів державного управління з питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту України.